

Planläggning av luftskyddsutrymning.

Arbetet med planläggning av utrymning av vissa orter vid krig eller krigsfara igångsattes i oktober 1939. Efter hand som uppgifter om utrymningens omfattning inkommo från de orter, som Kungl. Maj:t ålagt att planera för utrymning och sedan riktlinjer för styrelsens arbete med planläggningen fastslagits vid sammanträde den 17 november, utarbetades genom persontrafikbyråns för-

sorg tågtransportplaner och i samråd med inrikes taxebyrån transportregister för Stockholm, Göteborg och vissa skånestäder.

Till en början uppgjordes särskilda transportplaner för bortflyttning av skolbarn och särskilda för övriga befolkningsgrupper. Planerna baserades på militärtidtabell, då det ansågs mest sannolikt, att denna tidtabell måste användas vid en mera omfattande utrymning. På grund av särskilda omständigheter ansågs det emellertid under våren 1940 nödvändigt att i första hand färdigställa planer baserade på fredstidtabell. Då det under arbetet med planerna visade sig, att planerna för bortflyttning av skolbarn upprepade gånger måste ändras, bl. a. på grund av omläggning av inkvarteringsorterna, bestämdes efter överenskommelse med Statens Utrymningskommission, att gemensamma planer, användbara för transporter till vilka stationer som helst, skulle utarbetas.

Under hösten 1940 utarbetades nya tågtransportplaner för samtliga då till utrymning anmälda orter, inalles 19 stycken. Planerna utarbetades enligt såväl freds- som militärtidtabell och baserades på en utrymningstid av sex dagar. Under våren 1941 tillkommo ytterligare åtta orter, för vilka planer uppgjordes enligt samma riktlinjer.

Efter tysk-ryska krigsutbrottet i juni 1941 beslöt Kungl. Maj:t, att planläggning skulle verkställas för ytterligare ett antal orter. Sålunda inkommo under juni-augusti månader uppgifter på utrymningsresande från ett 40-tal platser. Jämväl sedermera ha uppgifter inkommit, så att antalet orter, för vilka planer finnas utarbetade, f. n. (september 1943) uppgår till 77 stycken.

Med hänsyn till att antalet disponibla platser i tåg för utrymningsresande är begränsat och att intet på förhand kan ut-sägas angående vilka och huru många orter, som skola utrymmas samtidigt, baseras utrymningen numera på en tid av 12 dagar.

De för fredstidtabell gällande tågtransportplanerna revideras vid varje tidtabellsskifte samt dessutom i den mån så erfordras vid tidtabellsändringar under löpande tidtabellsperiod, även som vid omläggning av inkvarteringsområden eller ändring av antalet bortflyttande.

Genom cirkulär 335/1940 meddelades vissa föreskrifter ang. utrymningsresor. Nu gällande bestämmelser återfinnas i cirkulär nr 163/1942.

Transport av skolbarn m. fl. från vissa orter till landsbygden.

En frivillig bortflyttning av skolbarn från vissa större orter till landsbygden ordnades under sommaren 1940, varvid de för utrymningsresor vid krig eller krigsfara utfärdade bestämmelserna i huvudsak tillämpades. Redogörelse för dessa resor finnes införd i SJ drifttjänstestatistik för nämnda år.

I syfte att bereda barn från vissa tätbebyggda orter tillfälle till sommarvistelse anslog Riksdagen åren 1942 och 1943 medel till bekostande av härav betingade resor. Redogörelse för

de under sommaren 1942 företagna resorna finnes införd i SJ drift-tjänststatistik för nämnda år.

De under sommaren 1943 företagna resorna skedde enligt i stort sett samma bestämmelser som sommaren 1942. Följande avvikelser kunna nämnas.

Fria resor medgåvos icke utöver vissa för olika län föreskrivna maximisträckor.

Framresa skulle vara anträdd senast den 20 augusti och återresa vara avslutad senast den 30 september.

De resande färdades på dubbla specialbiljetter litt R 1 och R 2 utan åsatt pris. Biljetterna utskrevos av resp. barnavårdsnämnder samtidigt med beställningarna genom kopiering.

Omfattningen av de fria resorna under år 1943 är f.n. (september 1943) icke känd.

omj.

2